

MELDING OM VIRKSOMHETEN 2008 – 2010

Landsmøtet 2010

For første gang i Norsk kulturskoleråds historie er landsmøtet lagt til Østfold, nærmere bestemt Quality Hotel Fredrikstad. Det er denne gangen ikke en egen konferansedel, men det er i løpet av de to dagene landsmøtet varer satt av tid til en debatt med bakgrunn i Kulturskoleutvalgets rapport "**Kulturskoleløftet**".

I denne landsmøteperioden har kulturskolene og Norsk kulturskoleråd høstet frukter av langsiktig og målrettet arbeid for å gjøre kulturskolene til en sentral og viktig aktør i utviklingen av norsk kunst- og kulturliv både nasjonalt og lokalt. I regjeringens **Soria Moria-erklæring** fra 2005 og Kunnskapsdepartementets strategiplan for kunst og kultur i opplæringen, **Skapende læring (2007-2010)**, har regjeringen ytret ønske om å satse på kulturskolene som lokale ressursentre. I **Kulturløftet II** som ble offentliggjort i august 2009, understreket regjeringen på ny at de ville satse på utbygging av kulturskolene. I Statsbudsjettet for 2010 bevilget regjeringen 40 mill. i stimuleringsmidler til tiltak for å utvikle kulturskolene, og med lovnad om en opptrappingsplan for de kommende årene fram til 2014.

Kunnskapsdepartementet nedsatte ved nyttår et utvalg, Kulturskoleutvalget, som skulle utarbeide kriterier for tildeling av stimuleringsmidler og foreslå tiltak til kulturskoleutvikling. Kulturskoleutvalget overleverte sin utredning til kunnskapsminister Kristin Halvorsen 7. september 2010.

Krav og forventninger til kulturskolenes rolle i lokalsamfunnet er økende. Både fritidskulturlivet, skoleverket og barnehager ønsker å nyte godt av kulturskolenes kompetanse innen kunst og kultur. Behovet for utvidet og ny kompetanse i kulturskolene gjør at Norsk kulturskoleråd har satset på tiltak som kan bidra til å støtte kommunene i dette arbeidet.

Kulturskolerådet har i landsmøteperioden hatt et godt og konstruktivt samarbeid både med utdanningsinstitusjoner og organisasjoner, med Utdanningsdirektoratet og Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen, og vært i god dialog både med Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet.

Det gjenstår nå å se om regjeringen følger opp det de har lovet, og om det gjenspeiles i Statsbudsjettet 2011 som i skrivende stund ikke er kjent.

Lykke til med Landsmøtet 2010.

Aase Sætran

Styreleder

Oddvin Vatlestad

Direktør

SENTRALSTYRET

Leder	Aase Sætran
Nestleder	Ingvild Aas
Styremedlemmer	Trygg Jakola
	Randi GranTørring
	Gunnar Skaar
	Toril Tveit Munthe-Kaas
	Lars Jegleim
	Ingrid Almås
Varamedlemmer	Geir Morten Hansen
	Sigrun Fostad
	Per Inge Høiberg
	Vidar Hartveit

FYLKES- / REGIONLEDERE

Region øst (Oslo/Akershus/Østfold)	Olav Kjøk
Hedmark	Kjersti Sandvik
Oppland	Rune Øygard
Region BTV (Buskerud/Vestfold/Telemark)	Henriette Stoltz / Rut Jorunn Rønning
Aust-Agder	Kari Norman Bernhoft
Vest-Agder	Øystein Åmdal
Rogaland	Hans Willoch Bræin
Hordaland	Rolf K. Seldal
Sogn og Fjordane	Ludvik Kjellefold
Møre og Romsdal	Gro Dalen
Sør-Trøndelag	Sten-Frode Solvang
Nord-Trøndelag	Kåre Aalberg
Nordland	Sigrun Fostad
Troms/Svalbard	Cato Simonsen
Finnmark	Tom Wulff

1. Kulturpolitisk arbeid

I denne landsmøteperioden har kulturskolesaken fått betydelig oppmerksomhet på den politiske arenaen. Allerede i sin tiltredelseserklæring - **Soria Moria- erklæringen** (2005) - kom nåværende regjering med lovnader om satsing på kulturskolen. I Kunnskapsdepartementets strategiplan for kunst og kultur i opplæringen, **Skapende læring (2007-2010)**, fikk kulturskolene en sentral plass som ressurscenter for kunst og kultur i kommunene. Regjeringen fulgte opp kulturskolesatsingen i Kulturløftet I, og enda sterkere i Kulturløftet II.

KULTURLØFTET II

Under arbeidet med Kulturløftet II ble Norsk kulturskoleråds ledelse kontaktet av daværende kulturminister Trond Giske, som ba om innspill til innholdet i dokumentet. 12. august 2009 offentliggjorde kulturministeren Kulturløftet II som er regjeringens satsing på kunst og kultur i perioden 2010-2014. I punkt 2 i Kulturløftet II heter det:

*Kulturskole for alle barn som ønsker det
Det skal gjennomføres et kulturskoleløft slik at alle barn som ønsker det får et kulturskoletilbud av god kvalitet til en rimelig pris. Dette skal sikres ved statlige stimuleringsmidler og en solid kommuneøkonomi. Utvikling av et mer omfattende kulturskoletilbud i tilknytning til SFO/skole skal utredes. Det skal være rom for ulik lokal organisering av kulturskolen. Det skal legges til rette for synliggjøring av kulturskolen og for talentutvikling.*

STIMULERINGSMIDLER

Den 7. september 2009 tillyste Regjeringen en pressekonferanse der overskriften var: "Kulturskole for alle". Daværende kunnskapsminister Bård Vegar Solhjell kunngjorde der at Regjeringen ville sette i gang en storstilt satsing på kulturskolene ved direkte støtte gjennom stimuleringsmidler til kulturskolene og en solid kommuneøkonomi. I statsbudsjettet for 2010 ble det bevilget 40 millioner kroner - med lovnad om en opptrappingsplan fram til 2014 - for at flere barn og unge skulle kunne få et kulturskoletilbud. Kulturminister Trond Giske uttalte sågar at innen

2014 skulle alle barn og unge som ønsket det, få et kulturskoletilbud.

KULTURSKOLEUTVALGET

Kunnskapsdepartementet nedsatte et utvalg som skulle se nærmere på utfordringer og muligheter for hvordan en slik satsing på kulturskolen kunne gjennomføres. Norsk kulturskoleråd var representert i utvalget både ved direktør Oddvin Vatlestad og sentralstyremedlemmene Trygg Jakola og Randi Gran Tørring. Utvalget overleverte sin rapport til kunnskapsminister Kristin Halvorsen 7. september 2010.

KRITERIEUTVALGET

I og med at Kulturskoleutvalget ble etablert senere enn opprinnelig planlagt, rakk ikke utvalget å bli ferdig med sitt arbeid før utlysningen av stimuleringsmidler på 40 millioner kroner måtte skje. Utdanningsdirektoratet oppnevnte derfor et hurtigarbeidende utvalg som skulle utarbeide kriteriene for å søke på disse midlene. Norsk kulturskoles direktør Oddvin Vatlestad deltok også i dette utvalget som leverte sin rapport 10. mai 2010.

I mandatet til utvalget la Utdanningsdirektoratet vekt på at stimuleringsmidlene skulle bevilges til samarbeidsprosjekt mellom kulturskolen og skoleverket, og modellforsøk på 1.-4. trinn. For Norsk kulturskoleråd var det viktig at det i utlysningen ble presisert at kulturskolene måtte være primærsøkere til disse midlene, og at eventuelt andre søkere måtte ha kulturskolerelaterte prosjekt for å kunne søke.

Det tok lengre tid enn Utdanningsdirektoratet hadde planlagt for å få lyst ut disse midlene. Søknadsfristen ble derfor satt til 15. september 2010. Utdanningsdirektoratet har satt ned et utvalg som skal behandle innkomne søknader og deretter innstille overfor direktoratet og departementet. Det er oppsiktsvekkende at verken kulturskoler eller Norsk kulturskoleråd er representert i dette utvalget.

ARBEIDET MED Å INNFØRE POLITIATTEST

Etter initiativ fra Norsk kulturskoleråd ble det med virkning fra 1. august 2010 innført krav om politiattest for ansatte i kulturskolene. Kravet gjelder nytilsetninger og har samme ordlyd som for tilsatte i SFO og grunnskole. I forbindelse med en høringsrunde ba Norsk kulturskoleråd om at kravet måtte gjelde også andre som allerede er tilsatt i kulturskolene. Dette fordi kulturskolene samarbeider tett med kor- og korpsbevegelsen som allerede har iverksatt krav om politiattest for samtlige av sine instruktører.

ANSATTE REPRESENTERT I STYRET

Etter å ha prøvd ordningen i en toårsperiode, besluttet landsmøtet 2008 at organisasjonens ansatte skal være representert i sentralstyret. Ingrid Almås har representert de ansatte både i prøveperioden og etter at ordningen ble permanent.

STYRETS INVOLVERING

Styret i Norsk kulturskoleråd har ansvar for at landsmøtets vedtak blir fulgt. I tillegg har det vært viktig at kompetansen hos sentralstyrets medlemmer har blitt utnyttet til beste for organisasjonen. Det er lagt vekt på en tydelig rolleavklaring mellom administrasjonen og styret. Områder som har vært naturlig styrerepresentantene å involvere seg i har vært:

Utvalgsarbeid

- Utarbeidelse av ny virksomhetsplan
- Organisasjonsutredning
- Konsulentutredning
- Ny administrasjonsstruktur
- Styringsorgan for Umoja
- Utvalg for kartlegging av utdanning

Organisasjonens samarbeidsarenaer

- EMU - Europeisk Musikk-skoleunion
- NMKU - Nordisk Musikk- og Kulturskoleunion
- 8. januar-komiteen (samarbeidsorgan for sentrale kulturorganisasjoner)
- Årlige samarbeidsmøter med KS
- Utdanningsinstitusjoner
 - Norges musikkhøgskole (NMH)
- Landsmøter, konferanser og arrangement i andre organisasjoner

Representasjonsoppgaver

- Årsmøter, konferanser og andre arrangement i organisasjonens fylkes-/regionsavdelinger
- Utdeling av Drømmestipend

Politisk arbeid

- Møter med politisk ledelse i departementene
- Møter med politikere (Regjeringspartiene og opposisjonen på Stortinget)

Styrets aktive deltakelse i organisasjonens arbeid har medvirket til den oppmerksomhet kulturskolesaken fikk under Stortingsvalget høsten 2009, til at kulturskolen har fått en sentral plass i Kulturløftet II samt til at regjeringen har bevilget stimuleringsmidler til utvikling av kulturskolene.

SAMARBEID MED ANDRE

Norsk kulturskoleråd har i hele perioden hatt et nært samarbeid med **Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen**. Det er arbeidet spesielt med tre tiltak i Kunnskapsdepartementets strategiplan der kulturskolerådet har hatt medansvar:

- Tiltak 1: Videreutviklingen av kulturskolene som lokale ressurs-senter for barnehage, grunnskole og videregående skole
- Tiltak 19: Utarbeidelse av Veilederen til kommunene
- Tiltak 20: Litteraturformidling i kulturskolene

Til samtlige tiltak har det fulgt med tiltaksmidler. Tiltaksperioden for strategiplanen Skapende Læring avsluttes etter 2010 og en samlet evaluering av perioden skal oversendes senteret innen 1. februar 2011. Som et resultat av samarbeidet med senteret ble det høsten 2009 arrangert en konferanse om veilederen i Oslo. Med støtte fra senteret har Norsk kulturskoleråds konsulenter iverksatt dialogmøter med alle kommunene for å bidra til å utvikle kulturskolene som gode lokale ressurs-senter. Målgruppen er primært politisk og administrativt nivå.

Alle konsulentene har utarbeidet en plan for besøkene, der målet er at alle kommuner - også de som ikke er medlemmer i Norsk kulturskoleråd - skal være nådd i løpet av skoleåret 2010-2011. Et stort antall kommuner er allerede besøkt.

Veilederen ble ferdigstilt sommeren 2010 og sendt ledelsen i alle kommunene medio august 2010.

KULTURSKOLESTATISTIKKEN

Norsk kulturskoleråd sendte høsten 2009 en bekymringsmelding til Kunnskapsdepartementet om dårlig kvalitetssikring og vesentlige mangler i kulturskolestatistikken (GSI kulturskole). Dette førte til at Utdanningsdirektoratet våren 2010 inviterte kulturskolerådet til møter med sin statistikkseksjon og sitt fagutvalg. På forhånd var det holdt møter blant annet med kulturskolenes storbygruppe der sentrale definisjonsspørsmål ble tatt opp samt med Norges musikkhøgskole om de behov høyere musikkutdanning har for oversikt over elever på ulike instrument samt sjangre i kulturskolene.

Kulturskoleutvalgets arbeid tydeliggjorde behovet for en utvidelse av statistikken, blant annet for å kunne få en mer detaljert oversikt over aldersgruppene i kulturskolen.

Utdanningsdirektoratet har så langt bedt rådgiver Nils Erik Hinsverk hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og Norsk kulturskoleråd om å bidra til å kvalitetssikre den gjeldende statistikken. Det har resultert i en revidert veiledning til statistikken som forventes å gi en mer presis registrering. Dialogen med direktoratet fortsetter imidlertid når det gjelder muligheten for en mer omfattende og dekkende statistikk.

NORGES MUSIKKHØGSKOLE

Høsten 2008 ble det inngått en fireårig samarbeidsavtale med Norges musikkhøgskole (NMH) som har ført til et aktivt og godt samarbeid på mange områder:

- Drøfting av kompetansebehov i skoleverket, med særlig fokus på kulturskolene, sett i forhold til NMHs ordinære studier
- Faglig og pedagogisk etterutdanning
- Ledelsesutdanning
- Forskning og utviklingsarbeid
- Talentutvikling/fortutdanning for høyere musikkutdanning
- De estetiske fagenes plass i grunnopplæringen
- Fagpolitisk arbeid
- Andre forhold

På nyåret 2009 ble personalets arbeidsseminar holdt ved Norges musikkhøgskole.

Oppfølgingen av utredningen **"Tid for talent"** har jevnlig stått på sakskartet i møtene mellom Norsk kulturskoleråd og Norges musikkhøgskole. Fra kulturskolerådets side er det pekt på at samordningen mellom "Unge musikere" i regi av de høyere musikkutdanningsinstitusjonene og talenttilbudet i kulturskolene ("Lørdagsskolene") har vært utilfredsstillende. NMH er nasjonal koordinator for "Unge musikere". For å sikre en bedre samordning, har Norsk kulturskoleråd i samråd

med det nasjonale rådet for utøvende musikkutdanning og musikkvitenskap (NRUM) foreslått at det opprettes regionale råd som samarbeider og samordner disse talentprogrammene.

Et konkret og omfattende samarbeid førte i 2010 til den internasjonale **Menuhin Competition 2010** for unge fiolinister, der Norge gjorde seg bemerket med hele fem finalister. Norsk kulturskoleråd deltok i planleggingen og gjennomføringen av dette store arrangementet sammen med NMH, Barratt Due musikk institutt, Den Norske Opera og Oslo-Filharmonien. Dessuten organiserte kultur-

skolerådet en rekke opptredener av kulturskole-elever med blant annet en scene på Youngstorget, en scene bygd med støtte fra Sparebankstiftelsen. I samarbeid med De Unges Orkesterforbund og Valdres Sommersymfoni sto Norsk kulturskoleråd for en konsert med Norsk Barnesymfoniorkester på Den Norske Operas hovedscene 24. april. En kulturskoleutstilling i Operahuset inngikk også i festivalen.

I april 2010 ble den første **Lederkonferansen** for kulturskoleansatte arrangert i samarbeid med Norges musikkhøgskole. I august samme år ble samarbeidet videreført med den første utgaven av **Pedagogdagene**. Arrangementet samlet om lag 400 lærere og ledere fra hele landet. Begge disse arrangementene fant sted i høgskolens lokaler, noe deltakerne gav uttrykk for at de verdsatte. Høsten 2010 er det i samarbeidets ånd nedsatt en arbeidsgruppe med representanter fra Norsk kulturskoleråd og Norges musikkhøgskole som skal forberede en nasjonal konferanse for det økende antall universitets- og høgskoleansatte som nå arbeider med **kulturskolerettet forskning**.

8. JANUAR-KOMITEEN

Det nære samarbeid med ledelsen i Norges musikkråd, Norges Musikkorps Forbund og Norges Korforbund er videreført i den såkalte 8. januar-komiteen. De frivillige musikkorganisasjonene - som representerer kulturskolens største brukergruppe - er holdt løpende orientert om saker av vesentlig betydning for utviklingen av kulturskolene. Kulturløftet I og II, kulturskoleløftet, kulturskoleutvalgets arbeid, forskrifter osv. er viktige saker som har stått på dagsorden. Organisasjonene har i henvendelser og møter i departement og storting bearbeidet og lagt fram forslag til forskrifter for kulturskolevirksomheten, tak på skolepengene osv. Kulturskolerådet har vært invitert med som "sakkyndig" på flere av disse møtene.

I tilknytning til de frivillige organisasjonenes arbeid for statsstøtte til dirigentlønn, foretok Norsk kulturskoleråd i begynnelsen av 2009 en undersøkelse angående dirigentlønn i regi av kulturskolene. Undersøkelsen viste at den tidligere ordningen med inntil 25 prosent subsi-

diering av dirigentlønn gjennom statsstøtten til kulturskolene, var videreført i en rekke kommuner. Den samlede kommunale støtte til dirigentlønn i kulturskolene i 2010 er beregnet til cirka 68 millioner kroner.

INTENSJONSAVTALE MED UKM OG DKS

Ut fra St. meld. Nr. 8 (2007/2008) "Kulturell skolesekk i framtida" ble det i februar 2010 inngått en intensjonsavtale mellom Norsk kulturskoleråd, Ungdommens kulturmønstring (UKM) og Den kulturelle skolesekken (DKS) der de tre nasjonale organisasjonene enes om å bidra til styrket og koordinert samhandling både lokalt, regionalt og nasjonalt. Avtalen inneholder tre intensjoner:

1. Avklaringer og møtepunkter
2. Informasjonsspredning
3. Idéutvikling og nye prosjekt

Norsk kulturskoleråd - Sør-Trøndelag har på grunnlag av intensjonsavtalen utarbeidet en samarbeidsavtale med de regionale aktørene innen UKM og DKS. Dette også som en mal for flere fylker/regioner i tida framover.

KARTLEGGING OG FORSKNING

Norsk kulturskoleråd har i mange sammenhenger påpekt behovet for dokumentasjon og forskning i tilknytning til kulturskolesektoren. Gjennom en årrekke har musikk- og kulturskolene "falt mellom to stoler" på dette feltet. En kan imidlertid registrere en positiv utvikling på dette området.

I 2008 kom det etter initiativ fra Norsk kulturskoleråd i gang en sosiologisk pilotundersøkelse i samarbeid med Redd Barna og Telemarksforskning, støttet av Kunnskapsdepartementet og Fagforbundet. Resultatet av denne var rapporten "**Kulturskole for alle?**" som ble lagt fram på en konferanse i Oslo høsten 2009. Rapporten ble omtalt både i tv, aviser og tidsskrift. I kjølvannet av denne undersøkelsen søkte Trondheim kommune om forskningsmidler fra KS for en videre oppfølging med et storbyperspektiv. KS har gitt tilsagn om støtte, og i rådmannsstaben Trondheim kommune arbeides det nå for å realisere prosjektet.

På slutten av 2008 forelå en omfattende kartlegging av **folkemusikk og folkedans** i kulturskolene i regi av førsteamanuensis Bjørn Aksdal ved Rådet for folkemusikk og folkedans. Undersøkelsen viste at 42 prosent av kulturskolene hadde tilbud innen folkemusikk, 53 prosent hadde tilbud integrert i annen undervisning. Bare fire prosent av kulturskolene hadde et fast eller kursbasert tilbud i folkedans.

Norsk kulturskoleråd har også tatt initiativet til et forskningsprosjekt - "**Fra minifiolinist til Trondheimsolist**" - der målet er å beskrive og analysere det undervisningsopplegget for strykere som har pågått i Trondheim gjennom mer enn 30 år. NTNU og Trondheim kommune har hver bevilget midler til forprosjekt i regi av Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse ved NTNU. PhD Torild Oddane er prosjektansvarlig, og samarbeider med instituttleder om å utarbeide en søknad om treårig post doc-prosjekt.

I Midt-Norge har forskere ved NTNU, Dronning Mauds Minne Høgskole for førskolelærerutdanning og Høgskolen i Nord-Trøndelag opprettet et **nettverk for kulturskoleforskere**. To representanter fra denne gruppen deltar i den arbeidsgruppen for kulturskoleforskning som Norsk kulturskoleråd har opprettet i samarbeid med Norges musikkhøgskole.

SAMARBEID MED KS

Det har i perioden vært avtalt årlige møter med KS for å drøfte sentrale kulturskolesaker. Det er holdt ett møte, da møtet våren 2010 ble utsatt på grunn av askeskyen fra Island.

Tema på møtet som ble gjennomført var polit attest, statistikk (GSI og KOSTRA) og utvikling av lederprogrammet "Gehørbasert ledelse".

Avtalte tema på det utsatte møtet var Kulturløftet II, Veiledningsheftet "Kulturskolen - utviklingen av de kommunale kulturskolene som gode lokale ressursentre", GSI-statistikken, informasjon om arbeidet og fremforhandlet avtale om digitale hefter med KOPINOR.

2. Kulturfaglig og kulturpedagogisk arbeid

FAGSTABEN SENTRALT OG REGIONALT

Fagstaben i Norsk kulturskoleråd sentralt dekker et vidt spekter av faglige oppgaver. Alle i staben er på omgang prosjektledere for nasjonale prosjekt, de regionale nettverksprogrammene, utviklingsprosjekt eller for den kursvirksomheten som tilbys av Norsk kulturskoleråd. Ofte foregår dette

arbeidet i nært samarbeid med kulturskolerådets konsulenter og med representanter fra fylkes- eller regionstyrene, noe som bidrar til å sikre en god lokal forankring.

Tre av de ansatte er fagkoordinatorer i henholdsvis musikk, visuelle kunsthøgskole og teater/skaping og skrivekunst. Fagkoordinatorer forfatter jevnlig nyhetsbrev som legges ut på kulturskolerådets hjemmeside. De er ansvarlig for tilrettelegging av det faglige innholdet på sine områder i utviklingsprosjekter og på temadager.

Kulturskolerådets konsulenter kan være tillagt ulike nasjonale oppgaver som behandling av søknader om utviklingsmidler, gjennomføring av Drømmestipendiet, organisering av forsøksprosjekter osv. Den økning i størrelsen på stillingene som skjedde fra 2010 har gjort dette mulig.

NASJONALE PROSJEKT

Kulturskolelederne 2009 ble gjennomført på Quality Airport Hotel Stavanger i Sola, 17.-18. september. Arrangementet hadde en innholdsrik kursmeny innenfor musikk, teater, dans, visuelle kunsthøgskole, skapende skrivekunst og ledelse. Over 500 kulturskoleansatte deltok. Det ble gjennomført 31 ulike fagseminar i tillegg til fellesforedragene ved åpning og avslutning. Størst oppslutning hadde som alltid seminarene i musikk, som stadig er det dominerende fag i kulturskolene.

Det var lagt vekt på det sosiale samværet og kvalitativt gode musikalske innslag. Fylkesavdelingen i Rogaland og Sola kulturskole hadde lagt til rette for lokal deltakelse og var en viktig samarbeidspart både under planlegging og gjennomføring. Deltakerne poengterte i sine tilbakemeldinger viktigheten av de høyt kvalifiserte foredragsholdere og instruktører en hadde hatt på de ulike fagseminar.

Kulturskolenes lederkonferanse 2010 er et nytt tiltak i samarbeid med Norges musikkhøgskole. Konferansen, som fant sted i april, er et utvidet tilbud for kulturskoleledere i forlengelsen av lederprogrammet i de nasjonale utviklingsprogrammene. Det var opp mot 180 deltakere, inklusiv interne fra høgskolen. Hovedfokus var forskning og utviklingsarbeid med refleksjon, inspirasjon og kommunikasjon som temaer. Konferansen ble evaluert med gode tilbakemeldinger. Ny konferanse er under planlegging for 2011.

Pedagogdagene 2010 som ble arrangert før skolestart i høst, er trolig kommet for å alternere annethvert år med Kulturskoledagene. Arrangementet er et faglig møtested for utvikling, inspirasjon og oppdatering - fortrinnsvis for fagpersonalet i kulturskolene, men også for grunnskole, videregående skole og høgskole. Pedagogdagene er et samarbeid mellom Norges musikkhøgskole, Norsk kulturskoleråd - region øst og Norsk kulturskoleråd sentralt. I alt 35 ulike fagkurs samlet 350 deltakere. En forskjell fra Kulturskoledagene er at det ikke ble gitt et tilbud innenfor ledelse. I stedet kunne deltakerne velge tverrfaglige og digitale kurs. Tidligere studenter ved NMH sto for konserter på høyt nivå.

Ungdommens Musikkmeisterskap (UMM) har som målsetting å bringe fram nye talent innenfor klassisk musikk fra alle kanter av landet, og gjøre tilbudet mer tilgjengelig for flere. I 2008 og 2009 ble det gjennomført regionale mesterskap ved kulturskolene i Tromsø, Trondheim, Bergen, Stavanger, Kristiansand og Oslo. Kulturskolene i de respektive byene var ansvarlig for gjennomføringen. Det var cirka 300 påmeldte totalt begge år, og cirka 100 deltakere gikk begge år videre til det nasjonale mesterskapet arrangert på Norges musikkhøgskole. UMM har nært samarbeid med andre relevante organisasjoner og institusjoner, festivaler og profesjonelle musikere. Norsk kulturskoleråd har den sentrale prosjektledelsen. UMM har internasjonal utveksling av unge musikere gjennom paraplyorganisasjonen EMCY.

I perioden har Norsk kulturskoleråd hatt et verdifullt samarbeid om **orkester** med De Unges Orkesterforbund (UNOF) - som står bak Norsk Ungdomssymfoniorkester - og med Valdres

Sommersymfoni - som står bak Norsk Barnesymfoniorkester. Et hørbart resultat av samarbeidet i perioden var konserten i Den Norske Opera under Menuhin-konkurransen. Kulturskolerådet har bidratt økonomisk gjennom midler avsatt til det nasjonale kulturskoleorkesteret. Det er lagt vekt på å bistå til å videreutvikle UNOF organisatorisk og økonomisk slik at organisasjonen får muligheten til å stå som eier av begge orkestrene.

En ny treårig samarbeidsavtale om **Drømmestipendet** ble inngått med Norsk Tipping i 2009. Flere områder er videreutviklet: Egen hjemmeside, større fokus og tilstedeværelse fra Norsk Tipping og kulturskolerådet på flere av utdelingsarenaene, nasjonal markering, utvidet jury og en kjent artist som juryleder er noen av de mest synlige. Drømmestipendet har også fått større forankring i organisasjonen i perioden, men har fortsatt et stort potensial for videre utvikling. Med 249 nominasjoner i 2009 og tilsvarende i 2010, har en kommet på et stabilt nivå som også er et godt grunnlag for det videre arbeidet.

Våren 2009 ble det inngått en samarbeidsavtale mellom **Nordea Bank Norge** og Norsk kulturskoleråd. Avtalens overordnede mål er å tilrettelegge for at utøvere fra lokale kulturskoler skal kunne benyttes av Nordeas regioner på lokale arrangement. Kulturskolerådet ønsker gjennom avtalen å markedsføre Norsk kulturskoleråd og lokale kulturskoler, samt at elever på kulturskolene får vist sitt talent i sitt nærmiljø i regi av en profesjonell aktør som Nordea.

I et intervju med mesterkokken Arne Brimi i NRK Kulturnytt ved nyttår 2009 utfordret han kulturskolerektorene til å utvide horisonten "ut over musikken". Dette medførte et innlegg i VG fra Norsk kulturskoleråd der en tok utfordringen, og erkjente at et fag som **"kokkekunst i kulturskolen"** måtte anses som både relevant og aktuelt for kulturskolene.

Etter møter i Mat- og landbruksdepartementet samt med flere potensielle samarbeidspartnere, mottok Norsk kulturskoleråd 100.000 kroner i støtte fra departementet til å gjennomføre et forprosjekt i noen utvalgte kommuner skoleåret 2010-2011. En ser for seg at et påfølgende og mer omfattende hovedprosjekt bør strekke seg over tre år og prøves ut i cirka ti ulike kommuner/regioner.

Tilbudet bør – som i kunstfagene – forene håndverksmessig skolerung, utvikling av estetisk kompetanse samt synliggjøring av kulturskolens rolle i sitt lokalmiljø både som skole og kulturinstitusjon.

FAGKOORDINATORENE

Musikk

Norsk kulturskoleråd har videreutviklet sine kurs innenfor fagfeltet **musikkteknologi**. Utviklingen har bidratt til at musikkteknologiske verktøy anvendes i stadig flere sammenhenger hvor musikk skapes, utøves og formidles. De nye digitale verktøyene gir nye muligheter innen musikkundervisning og musikkproduksjon. Kulturskolerådets kurs i musikkteknologi er internetbaserte og deltakerne kommer fra alle kanter av landet. I løpet av semesteret leveres det inn oppgavebesvarelser og deltakerne kommuniserer via nettstedets forum. Det er gjennomført kurs i noteskriving med programmet Sibelius og grunnkurs i musikkteknologi med programmet Sequel. Kulturskolerådet har også arrangert kurs i studieproduksjon med programmet Cubase 5.

I fire byer er det gjennomført **Grunnleggende lyd-kurs**. Kurset er tilpasset de som ikke har erfaring med å arbeide med lyd. I løpet av kursdagen får deltakerne mange tips til hvordan en oppnår god lyd kvalitet i forbindelse med elevkonserter og ulike skoleproduksjoner.

Norsk kulturskoleråd i samarbeid med New Media Generation arrangerte høsten 2010 **Virvel-treff for trommepedagoger** i de fire største byene. Slagverker Lage Thune Myrberget delte sine pedagogiske erfaringer med slagverkpædagoger og dirigenter på virveltreffet som ble arrangeres i forbindelse med Virvel-NM.

Visuelle kunstfag

Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen har støttet et samarbeid mellom Norsk kulturskoleråd og Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design kalt **"Kulturskolen som kunstformidler"**. Målet er å utvikle kulturskolen som ressurscenter og styrke formidlingskompetansen av profesjonell visuell kunst i kulturskolen. En vil trekke inn den kompetanse som nasjonalmuseet benytter både i sine nasjonale nettverk og i skole- og galleriutstillinger. Pilotprosjektet startet høsten 2010 i Rogaland, foreløpig med deltakelse fra seks kulturskoler.

I Region øst er det kommet i gang et interkommunalt samarbeid mellom tolv kulturskoler i **Nettverksbyggende kunstprosjekt**. Det primære målet har vært å opprette et faglig nettverk som kunstpedagoger selv skal drive og utvikle. I tillegg har i første prosjektår et konkret mål vært å lage en utstilling i tilknytning til Menuhin Competition 2010: "Linjen - et solidaritetsprosjekt". I alt deltok 120 barn i prosjektet i Operahuset i Oslo som ble gjennomført i samarbeid med to skoler i Afghanistan og Haiti.

I 2008 mottok Norsk kulturskoleråd 200.000 kroner i utviklingsmidler for et samarbeid med Kunst i Skolen. I tilknytning til utstillingene **"Kulturskolen som galleri"** (2008-2009) ble det tilbudt formidlingsseminar for lærere. Prosjektet kan ses som videreføring av fylkesutstillingene og har som ett av sine mål å samarbeide med andre relevante fagmiljøer innenfor visuell kunst. I alt 16 kulturskoler fra Rogaland og Vest- og Aust-Agder deltok i prosjektet der tre profesjonelle kunstutstillinger ble formidlet til lokalsamfunnene.

Animasjonsbok - en veiledning i å animere med barn av Bente Aasheim, ble utgitt i november 2009. Den er rettet mot lærere i grunnskole, videregående skole, kulturskole, og barn og unge som ønsker å lære grunnleggende teknikker og metoder. Det er blitt vist stor interesse for boka som er et godt hjelpemiddel for å heve kunstpedagogers kompetanse innen digitale media.

Forfatteren turnerte i åtte byer med animasjonskurs for å inspirere lærere til å lage animasjonsfilm sammen med barn, og til å gjennomføre en kreativ og motiverende undervisning med film som metode.

I nært samarbeid med konsulenten i Møre og Romsdal har Norsk kulturskoleråds fagkoordinator utarbeidet turnéprogrammet for **fylkesutstillingen** "Koffert - Den magiske eske". Utstillingen besøkte i alt sju kommuner i fylket, og ble fulgt opp med verkstedskurs ledet av kulturskolelærere som selv deltok i prosjektet og var ansvarlige for formidlingen av utstillingen i egen kommune.

To **workshopsfestivaler** er arrangert i perioden 2008-2009; én i Finnmark, med ti kulturskoler og én i Nord- og Sør-Trøndelag med åtte kulturskoler. Omlag 100 elever deltok begge steder.

Kulturskolene i Nord-Trøndelag, medieavdelingen ved Egge videregående skole og fagkoordinatoren gikk sammen om å produsere en **dokumentarvideo** som presenterer kulturskolene i bilde og tekst. Den to minutter lange videoen viser bredden i kulturskolenes faglige virksomhet og kani aktivt benyttes for å markedsføre kulturskolene i regionen. Erfaringer fra prosjektet bør kunne komme andre fylker til nytte.

Helt fra 2002 har kulturskolerådet i den årlige Kulturskolekalenderen samlet elevarbeider fra mange kulturskoler med undervisning i visuelle kunsthøg. Kalenderen brukes som blikkfang og inspirasjonskilde, og for å vise hvordan barn og unge uttrykker seg i faget.

Idébok for skapende skriving

Med støtte frå Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen utgav Norsk kulturskoleråd høsten 2009 "Idébok for skapende skriving", forfattet av Kjersti Wold. Hun holdt også kurs i skapende

skriving under Kulturskoledagene 2009, og tema-/dagkurs i Oslo, Trondheim og Bergen i januar 2010. Våren 2011 er det planlagt nye temadager.

Teater

I tillegg til det teaterfaglige tilbudet på Kulturskoledagene 2009 og Pedagogdagene 2010, inngår teater i kulturskolerådets utviklingsprogram Kreativt OppvekstMiljø (KOM!), Kulturskolefokus og Kom i Fokus. Norsk kulturskoleråd tilbyr flere teatermanus som kulturskolene på rimelig vis kan få tilgang til. Kulturskolerådet har den siste perioden hatt flere møter med Norsk Teaterråd for å gjøre deres manusbase DRAMAS mer egnet for kulturskoler.

DE REGIONALE NETTVERKSPROGRAMMENE

Med røtter tilbake til prosjektet Positivt Skolemiljø utviklet Norsk kulturskoleråd - region BTV og Norsk kulturskoleråd sentralt **Kreativt Oppvekstmiljø (KOM!)**. Dette treårige nettverksprogrammet er senere spredt til nye regioner. **Kulturskolefokus** kom deretter, som et nettverksprogram mer direkte innrettet mot kulturskolene, og i den siste toårsperioden har Kom i Fokus oppstått som en sammensmelting av KOM! og Kulturskolefokus.

Mens Positivt Skolemiljø primært var innsiktet mot grunnskolen, tar både KOM! og Kulturskolefokus utgangspunkt i kulturskolens rolle som lokalt ressurscenter. KOM! vektlegger å øke volum og kvalitet på kulturproduksjoner for og med barn og unge i skole og lokalmiljø, og samler personale både fra kulturskoler og grunnskoler. Kulturskolefokus er primært for kulturskolens fagpersonale og vektlegger dens kjernevirksomhet. I siste fase av programmet trekkes representanter for kulturskolens samarbeidspartnere inn, og arbeidet med produksjon gis også der en sentral plass.

KOM!-programmet

Hver nettverksamling i KOM! har et kunstnerisk, faglig aspekt og et lederutviklingsaspekt. Det er benyttet høyt profilerte og anerkjente kunstnere og foredragsholdere innenfor de ulike fagområdene, og utarbeidet gode verktøy for utvikling og gjennomføring av kulturproduksjoner i kommunene. Mange kommuner har utviklet modeller for videre samarbeid mellom kultur- og grunn-

skolen ut fra målet om å gjøre kulturskolene til kommunens lokale ressurscenter.

KOM! Trøndelag (2008-2010) har en plangruppe med kunstnerisk ansvarlig og prosjektlederne, og en referansegruppe bestående av 21 representanter fra blant annet fylkesmannen og fylkeskulturetaten i begge fylker, Rikskonsertene, KS, Norges Musikkorps Forbund, og alle pedagogiske høyskolene i trøndelagsfylkene. Lærere og ledere fra 24 grunnskoler og 15 kulturskoler i Nord- og Sør Trøndelag deltar.

Innenfor prosjektet har det vært flere "piloter" i perioden: **KOM! Barnehage** ble utskilt som eget prosjekt fra 2009. **KOM! Storby** er etablert som et eget prosjekt hvor Trondheim kommunale kulturskole inngår i et samarbeid med åtte grunnskoler og fire barnehager i kommunen. Det samme gjelder **KOM! Videregående** som tar ny form og går inn som eget prosjekt - forhåpentligvis fra januar 2011.

KOM! Barnehage (2009-2011) har samme overordnede målsetting som det etablerte KOM! -programmet, og følgende delmål:

- Kulturskolen skal i samarbeid med barnehagen utvikle barnehagen som kulturarena med utgangspunkt i konseptet KOM! Trøndelag
- Bidra til å påvirke utviklingen av Den kulturelle skolesekken for barnehagene
- Utforme modeller og strategier for å lage et eget barnehagenettverk med fokus på den estetiske dimensjon

Deltakerne i KOM! Barnehage er sammen med KOM! Trøndelag på samlinger og fagdager. Barnehagene har i sine prosjektgrupper med seg styrer for barnehagen, rektor for kulturskolen, to lærere fra kulturskolen og to ansatte fra barnehagen. Rikskonsertene sentralt er samarbeidspart i prosjektet. Det er i perioden gjennomført én felles samling. KOM! Barnehage er forutsatt å vare i tre år fra januar 2009 til desember 2011.

Kulturskolefokus

Programmet sikter mot å forankre kulturskolens utviklingsarbeid i kommunene i rammeplanen og nasjonale føringer samt øke kompetansen til

kulturskoleledere og fagpersonalet i kulturskolen. Et mål er å videreutvikle undervisningsmodeller og organisering av virksomheten, og dermed skape nye arenaer for samarbeid. Betydningen av funksjonelle lokaler og utstyr vektlegges også.

Kulturskolefokus er nå inn i siste prosjektår i den tredje regionen, etter Kulturskolefokus Hedmark/Oppland (2005-2008) med 33 kommuner/kulturskoler, Kulturskolefokus Nordland/Troms (2006-2009) med 28 kommuner/kulturskoler og nå **Kulturskolefokus Møre og Romsdal/Sogn og Fjordane** (2008-2010) med 32 kommuner/kulturskoler.

Programmet har utviklet seg siden starten. Særlig gjelder dette lederprogrammet, der en i tillegg til tilbudet på nettverkssamlingene har hele seks fagdager der også skoler som ikke er med i programmet kan delta. I det siste prosjektåret har alle skolene valgt seg en samarbeidspartner i forbindelse med produksjoner som skal gjennomføres våren 2011. De kommende samlingene samt fagdagen i januar 2011 er rettet mot produksjon, og vil være lokalisert til blant annet Teatret Vårt i Molde, Jugendteateret i Ålesund, Trivselshagen i Sandane og Firda videregående skole.

Alle Kulturskolefokus-prosjektene har en regional referansegruppe. Fylkeskulturavdelingen, fylkesmannen og høyskolene i regionene er sentrale samarbeidspartnere. I Kulturskolefokus Nordland/Troms deltok også Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen. Prosjektlederansvaret ligger hos Norsk kulturskoleråd sentralt, i nært samarbeid med fylkesavdelingen/konsulenten i den aktuelle region.

Kom i Fokus er som de øvrige programmene innrettet mot skoleverket, barnehager og/eller annen kunst- og kulturvirksomhet i kommunene. Også her står produksjon sentralt, med hovedmålsetting å utvikle kulturskolen som lokalt ressurs-senter. For begge Kom i Fokus-prosjektene er det opprettet et "prosjektrum" for formidling og deling av informasjon og kunnskap via Kulturskolerådets hjemmeside.

Kom i Fokus Finnmark (2009-2012) gjennomføres parallelt med Kom i Fokus Agder. Av 19 kommuner i fylket deltar 17 i prosjektet. Kulturskolenes samarbeidspartnere er her enten grunnskolen, barnehagen, kor og/eller revygrup-

per i kommunene. Det flerkulturelle Finnmark og lokal tilpasning er en viktig faktor for det faglige innholdet. Alle nettverkssamlinger er lokalisert til Alta, og samlingene for kulturskolelederne er lagt i tilknytning til disse. Årets fagdag (to halve dager med overnatting) ble gjennomført i Kautokeino i samarbeid med Samisk høyskole. Neste års fagdag er planlagt lagt til Hammerfest i samarbeid med Arktisk Kultursenter og fagdagen i 2012 er planlagt lagt til Kirkenes. Kommunene har etter søknad fått skjønnsmidler fra Fylkesmannen i Finnmark for å dekke deler av reiseutgifter i 2010.

Av samtlige kommuner i Aust- og Vest-Agder, er det bare én som ikke deltar i Kom i Fokus Agder. Her er to tredeler av deltakerne fra kulturskoler,

en tredel fra kulturskolenes samarbeidspart. Alle samlingene og fagdagene i ledelse er lagt til Kristiansand, og fagdagene i ulike fag til Søgne Gamle prestegård. På den tredje nettverkssamlingen i slutten av oktober 2010 er hovedtemaet koreografi.

Gehørbasert ledelse er et nytt satsingsområde innenfor de nasjonale nettverksprogrammene, spesielt tilrettelagt for kulturskolerektorer. KS har fra sitt OU-fond tildelt Norsk kulturskoleråd 1,1 millioner kroner både i 2009 og 2010 for at det skal utformes et eget lederprogram for kulturskolene. Programmet, som skal gå over tre år, har et omfang på 20 timer årlig undervisning med hjemmeoppgaver. Trøndelagsfylkene, Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane har vært piloteringsarenaer for utviklingen av programmet som i sin endelige form nå gjennomføres i Aust- og Vest-Agder og Finnmark. Programmet er utarbeidet i samarbeid med en ressursgruppe med Inger Anne Westby fra Norges musikkhøgskole, Erlend Dehlin fra NTNU/TØH og SINTEF, Einar Øverenget fra Humanistisk Akademi og Håvard Moe fra KS-Konsulent. Begrepet Gehørbasert ledelse er søkt varemerkebeskyttet i Patentstyret i Brønnøysundregistrene.

DE LOKALE UTVIKLINGSMIDLENE

Det aller meste av utviklingsmidlene Norsk kulturskoleråd mottar fra staten går til nasjonale og regionale program og prosjekt. Hvert år avsetter imidlertid organisasjonen også midler til lokalt initierte utviklingsprosjekt.

For å sikre at prosjektene bygger på den enkelte kulturskoles/regions egne ønsker og behov, tildeles midlene etter søknad fra kommuner,

fylkesavdelinger/regioner, eller organisasjoner som medvirker til utvikling av kulturskolene. Fylkesavdelingene prioriterer søknadene i eget fylke. I 2009 ble totalt 1,6 millioner kroner fordelt på 25 søkere til lokale A-prosjekt og 12 søkere til regionale B-prosjekt. For 2010 er det fordelt 1,5 millioner kroner til 34 lokale A-prosjekt og 6 regionale B-prosjekt. Omsøkt beløp var cirka 7 millioner kroner begge år. I 2009 ble det også tildelt 390.000 kroner til Umoja-camp, men dette ble det ikke videreført i 2010. En detaljert oversikt over fordelingen av lokale utviklingsmidler fins på kulturskolerådets hjemmeside.

Konsulenten i Rogaland har vært saksbehandler for disse midlene.

KURSVIRKSOMHETEN

Mens nettverksprogrammene og nasjonale prosjekter i vesentlig grad er finansiert av statsstøtten til kulturskolerådet, har Norsk kulturskoleråd også et omfattende kurstilbud for både barnehager, grunnskoler og kulturskoler. Dette er tilbud som fullt og helt finansieres av deltakerne. Kursvirksomheten gir inntekter til Norsk kulturskoleråd som bidrar til finansiering av organisasjonens øvrige oppgaver nasjonalt og regionalt.

De landsdekkende Kor Arti-kursene samler hver høst i overkant av 2000 lærere og rektorer. Med fokus på aktivitet og opplevelse presenteres kursdagen på en profesjonell måte av fagstaben i Norsk kulturskoleråd. Det har blitt en årlig etterutdanning som er svært etterspurt og som stimulerer til musisk aktivitet i landets skoler.

Årlig utarbeides nytt undervisningsmaterieell i serien med tilhørende kurs. Kor Arti' vol. 12 ble presentert høsten 2008 og ble fulgt opp med en turné fra Alta i nord til Kristiansand i sør med totalt 17 kurs. Kor Arti' vol. 13 ble utgitt høsten 2009 og ble svært godt mottatt på 19 kurs fordelt fra nord til sør i landet. Samspillkurset Arti' Komp supplerer Kor Arti', med målgruppen musikklærere i grunnskolen og instrumentallærere i kulturskolen. 2010-turneen med Kor Arti' senhøstes 2010 er allerede planlagt.

Ut på golvet - dans og bevegelse er et dagskurs med dans i ulike former til bruk i grunnskole og kulturskole. En helt ny pakke med hefte og cd var klar for presentasjon på kurs i mars og april 2010. Ni kurs i Ut på golvet 6 ble gjennomført i åtte byer. Det planlegges også tre kurs i Ut på golvet i andre byer dette skoleåret.

Ansatte i barnehage og de som arbeider med de aller yngste i kulturskolen, tilbys kurset **Toner og Trinn for småtroll**.

Norsk kulturskoleråd engasjerte tre ressurspersoner som våren 2009 gjennomførte fem **opplevelsesdager** rundt omkring i Norge. Perkusjonist og bevegelsespedagog Lars Storck, med rytmisk workshop, Kirsti B. Ulvestad, frilansregissør og dramaturg med teatermasker og Gunilla Öhman, kunstpedagog, med Reggio Emilias pedagogiske filosofi.

Nye tilbud er **Temadager** i animasjon, skapende skrijving, teatersminke/-maskering og grunnleggende lydkurs. Alle kursene har form som dags-

kurs og avholdes over hele landet. Det tilbys cirka 50 kursdager totalt i løpet av skoleåret 2010-2011.

DEN NORDISKE OG INTERNASJONALE ARENA

Norsk kulturskoleråd er medlem av **Den Europeiske Musikkskoleunion (EMU)**. Kulturskolerådets seniorrådgiver har i perioden representert organisasjonen i EMU, iblant sammen med et av sentralstyrets medlemmer. Kulturskolerådet er sammen med de øvrige nordiske medlemmene sentrale i debatten om å utvikle EMU til å inkludere flere fagområder enn musikk. Norsk kulturskoleråds representant er av EMUs presidium utpekt som leder for en arbeidsgruppe som skal utrede dette. I gruppen deltar det finske medlemmet av presidiet, styrelederen for den svenske organisasjonen, en representant for den nederlandske organisasjonen og lederen av nettverket for kunstsoler i Europa; Art4All. På generalforsamlingen i 2011 skal gruppen legge fram premisser for, eventuelt også utarbeide, en søknad om EU-midler til denne prosessen.

Innenfor EMU har de nordiske musikk- og kulturskolene et eget nettverk, noe pretensiøst betegnet **Nordisk musikk- og kulturskoleunion (NMKU)**. Det legges vekt på informasjon om den generelle utviklingen for skoleslaget i hvert land samt større og mindre utviklingsprosjekt. Alle parter opplever dette samarbeidet som svært verdifullt. På de to årlige møtene samordnes også de nordiske landenes innspill til den europeiske musikkskoleunionen.

Norsk kulturskoleråd ble på nyåret 2009 invitert av kulturminister Trond Giske til en konferanse på Røros for å orientere en delegasjon fra **embetsverket i Egypt** om den norske kulturskolen. Norges Musikkorps Forbund, som har presidentskapet i **European Brass Band Association**, inviterte Norsk kulturskoleråd til en presentasjon av samarbeidet mellom kulturskoler og korps i Norge i Ostende i Belgia i tilknytning til konkurransen i 2009.

I desember 2009 var Islands skole- og kulturminister vertskap for en internasjonal konferanse med utgangspunkt i sin rolle som saksordfører for **Nordisk råds kreativitetsår**. Norsk kultur-

skoleråds representant presenterte - sammen med Kunnskapsdepartementets rådgiver Arnhild Hegtun - den norske kulturskolemodellen, og - sammen med rektor Eirik Birkeland ved Norges musikkhøgskole - talentprogrammene i musikk i Norge.

I september i år deltok Norsk kulturskoleråd på **de nordiske musikkutdanningsinstitusjonenes** (ANMAs) konferanse i Reykjavik der dialog mellom musikk- og kulturskolene i Norden og musikkutdanningen var hovedtema. Initiativet til konferansen var tatt av kulturskolerådet i samråd med rektor ved Norges musikkhøgskole, som også er leder i ANMA. Både den norske kulturskolen, kulturskolerådet og samarbeidsavtalen mellom Norsk kulturskoleråd og Norges musikkhøgskole ble presentert på konferansen.

STORE INTERNASJONALE PROSJEKT

Umoja - Cultural Flying Carpet, er et internasjonalt program for freds- og samfunnsutvikling. Programmet gjennomføres i regi av Norsk kulturskoleråd, og finansieres fullt ut av det norske Utenriksdepartementet og den norske ambassaden i Maputo, men mottar også tilskudd fra andre. Deltakere er utvalgte kulturinstitusjoner og talentfulle, unge artister fra åtte land; Mosambik, Sør-Afrika, Zimbabwe, Tanzania, Kenya, Etiopia, Nederland og Norge. Kulturskolene i Trondheim,

Fredrikstad og Kristiansand har vært pilotskoler i utviklingen av det opprinnelige konseptet som har bidratt til at programmet i 2010 framstår mer som et fredsprogram enn et kulturprogram.

Høsten 2008 og høsten 2009 deltok om lag 20 kulturskoler, spredt geografisk fra hele landet i separate camper organisert i tilknytning til Umoja-programmet. Intensjonen var å gi elever og lærere fra norske kulturskoler erfaringer fra de arbeidsmåter som er utviklet innen programmet.

Den store Umoja-konserten i Maputo har blitt en årlig begivenhet og sendes som nyttårskonsert på flere nasjonale fjernsynsstasjoner i det østlige og sørlige Afrika. Konserten er en fargerik blanding av sirkus, musikk og dans. Unge kunstnere fra Umoja deler scenen med profesjonelle og populære artister fra regionen. I 2009 var 21 internasjonale kunstnere og lokale mosambikiske grupper involvert og over 100.000 mennesker var til stede under tv-opptakene.

Konserten ble for fjerde år på rad kringkastet til ti land som en afrikansk nyttårskonsert. Konserten har over 100 millioner seere og opptakene ble gjort både på engelsk og portugisisk, med en mosambikisk tv-personlighet og en populær komiker som verter.

Den norske ambassadøren til Mosambik; Tove Bruvik Westberg, hadde en velkomsttale fra scenen. Ambassaden har fått mye oppmerksomhet i forbindelse med konserten. Blant annet har den norske ambassadøren gitt intervjuer til nasjonale tv-kanaler. Umoja har også vakt stor interesse blant innbyggerne i Maputo samt hos mosambikiske myndigheter. Det verdsettes at Norge støtter tiltak der Mosambik for omverden kan presentere det ypperste av landets kultur og sine unge talenter, og at afrikanske og vestlige utøvere kan samarbeide på denne måten.

KRUT-prosjektet

I et samarbeid med Norsk kulturskoleråds søsterorganisasjoner i Sverige og Danmark - Sveriges Musik- og Kulturskoleråd (SMoK), og Dansk Musikskolesammenslutning (DAMUSA) - ble en søknad om et såkalt Interreg IVA-prosjekt innenfor Kattegat/Skagerak-området (KASK) levert i februar 2010. Uviklingen av prosjektet har skjedd i regi av Norsk kulturskoleråd - BTV, og prosjektet er forankret i sentralstyret.

Navnet **KRUT** står for **K**ulturell mangfold, **R**eell integration, **U**nga talanger, **T**eknik i undervisningen, og har fem fokusområder, hvorav de to siste er obligatoriske for alle deltakere:

1. Styrke mangfoldsperspektivet
2. Integrere ungdommer med funksjonshinder
3. Utvikle profesjonelle kunstnere
4. Øke digital kompetanse
5. Øke utdanning i entreprenørskap

Søknaden om EU-midler ble innvilget i mai 2010. På norsk side deltar følgende ni kommuner fra fem fylker:

Buskerud:	Drammen, Kongsberg, Skien,
Vest-Agder:	Kristiansand, Mandal
Vestfold:	Horten, Larvik, Nøtterøy
Østfold:	Moss

Det omfattende prosjektet har en økonomisk ramme fra EU på i overkant av 13 millioner kroner, med cirka to tredeler fra EUs regionale utviklingsfond og resten fra norske IR-midler. Kommunene bidrar i tillegg med cirka seks millioner kroner i form av dokumentert tid som går med til prosjektet samt 500.000 kroner i kontantinnsats. Midlene dekker reise, mat og opphold på samlinger samt utgifter til eksterne foredragsholdere. KRUT har prosjektleder i en 50 prosent-stilling og kjøper økonomitjenester fra kulturskolerådet sentralt tilsvarende en 20 prosent-stilling.

Nordområdenes ungdomssymfoniorkester

Høsten 2006 tok Norsk kulturskoleråd - Troms og Svalbard, i samarbeid med Tromsø kulturskole initiativ til å starte Nordområdenes ungdomssymfoniorkester/Barents Youth Symphony Orchestra (BYSO). Målet med dette orkesterprosjektet er å skape et faglig og sosialt nettverk for ungdom i alderen 13-23 år på tvers av landegrensene. Deltakerne kommer fra Nordland, Troms, Finnmark og Svalbard i Norge, Oulu og Rovaniemi i Finland, Arkhangelsk og Nayar-Mar i Russland. Antall medlemmer i orkesteret ligger på cirka 65.

BYSO ble sesongen 2009-2010 støttet av Barentssekretariatet, Troms fylkeskommune, Frifond, Musikk i Nordland, Tromsø kulturskole og Norsk kulturskoleråd - Troms og Svalbard. Tidligere år har orkesteret også fått støtte fra Utenriksdepartementet, Norsk kulturråd og utviklingsmidler fra Norsk kulturskoleråd. Kulturskolerådets konsulent i Troms og Svalbard har det administrative ansvaret.

3. Organisasjonsutvikling

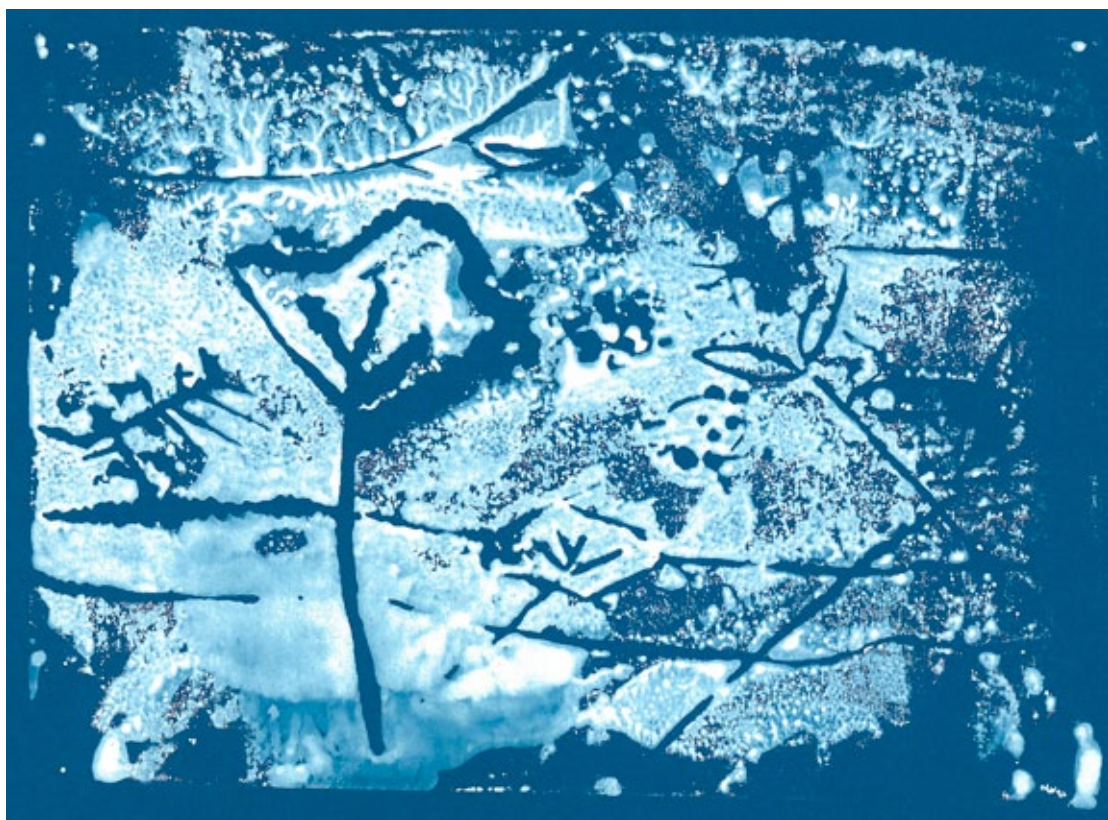
ADMINISTRASJONS- OG ORGANISASJONSSTRUKTUR

Med bakgrunn i Norsk kulturskoleråds organisasjonsutredning og konsulentutredning, nedsatte sentralstyret et utvalg; Administrasjonsutredningsutvalget, som skulle se på organisasjonens administrasjonsstruktur. Gjennom nasjonale føringsdokumenter og strategiplaner, har kulturskolene fått en stadig mer sentral rolle som lokalt ressurscenter i kommunene. Behov for ny og utvidet kompetanse innen kunst og kultur i kulturskolene er økende, samtidig som kommunene sliter med trange budsjett.

Norsk kulturskoleråd har i en årrekke satt i gang kompetansehevingstiltak for kulturskoleansatte og personell som kulturskolene samarbeider med. Dette har skjedd gjennom fagkurs innen

ulike kunst- og kulturuttrykk, større utviklingsprogram/-prosjekt, egne lederutviklingsprogram/-prosjekt m.m. For å kunne ivareta nevnte oppgaver, har Norsk kulturskoleråd utviklet et organisasjonsapparat både regionalt og nasjonalt. I tillegg til behov for utvidet faglig kompetanse, har også nye utfordringer som større fokus på arbeid mot politiske myndigheter, departement og direktorat, høyere utdanning og forskning m.m. blitt enda viktigere. Skal kulturskolene henge med i kampen om oppmerksomhet innen kunst og kultursatsing både lokalt og nasjonalt, må Norsk kulturskoleråd i framtiden ha et større fokus på den politiske arena.

Administrasjonsutredningsutvalget la fram for styret et forslag til organisering av administrasjonsressursen som utvalget mente ville gi en optimal utnyttelse av de ansattes kompetanse

i organisasjonen. Forslaget hadde til hensikt å gjøre Norsk kulturskoleråd til en mest mulig strømlinjeformet og effektiv organisasjon ved å etablere tydelige kommunikasjons- og kommandolinjer, avklare ansvarsfordelingen i alle ledd i organisasjonen, og tydeliggjøre hvem har ansvar for hva.

Utvalget mente det hastet med å få etablert en ny administrasjonsstruktur for å kunne møte de store utfordringene organisasjonen står overfor, og ikke minst for å kunne innfri de forventninger som stilles fra både storting og departement, kommuner og fylker. De foreslo derfor for styret at det ble etablert et lederteam bestående av direktør, organisasjonssjef og fagsjef med komplementerende kompetanse.

Direktøren vil i framtiden måtte ha enda større fokus på kontakt med storting og regjering, departement og direktorat, nasjonale sentra og høyere utdanning. Organisasjonssjefen skal drifte organisasjonsapparatet og være sentralleddets kontaktperson i forhold til regioner, fylker og kommuner. Organisasjonssjefen vil være de ansattes nærmeste overordnede og direktørens stedfortreder. Fagsjefen får ansvar for kulturskolerådets kompetanseutviklingstiltak og ha ansvar for organisasjonens prosjekt, kurs og fagkonferanser m.m.

Styret går inn for utvalgets forslag, og ser det som viktig at regions- og fylkeskonsulentstillingene styrkes for å kunne bistå kommunene med råd, veiledning og kompetansehevingstiltak.

Norsk kulturskoleråd har i 2010 **12 fylkes-/regionkonsulenter og 15 ansatte sentralt i administrasjon og fagstab** i Trondheim. I 2009 ble det tilsatt nye konsulenter i Hordaland, Sogn og Fjordane og i Region øst. For tiden er det vikarer i Nordland og Region BTV. Stillingene for kulturskolekonsulentene er utvidet i 2010.

Våren 2008 flyttet den sentralt staben inn i **nye lokaler i Fjordgata 1** i Trondheim sentrum, som nærmeste nabo til Olavskvartalet i Trondheim med bl.a. Trondheim kommunale kulturskole og Institutt for Musikk ved NTNU. Senere har Norges Musikkorps Forbund Trøndelag og UKM Norge

flyttet inn i samme etasje, som leietakere hos Norsk kulturskoleråd. Dette har lagt forholdene til rette for en verdifull dialog og et nasjonalt møtested for nøkkelpersoner fra de tre organisasjonene.

Arbeidsseminaret i 2009 ble holdt i uke 4 ved Norges musikkhøgskole i Oslo. Det ble et seminar hvor mye fokus var satt på utarbeidelse av tiltaksplaner for vedtatte virksomhetsstrategier fra landsmøtet 2008. Det var blant annet plenumsforedrag med Thomas Hylland Eriksen, Wenche Waagen og Einar Øverenget. Den Norske Opera og Ballett ble besøkt og alle ansatte overvar "Flaggermusen". I 2010 ble arbeidsseminaret avlyst på grunn av stram økonomi i organisasjonen.

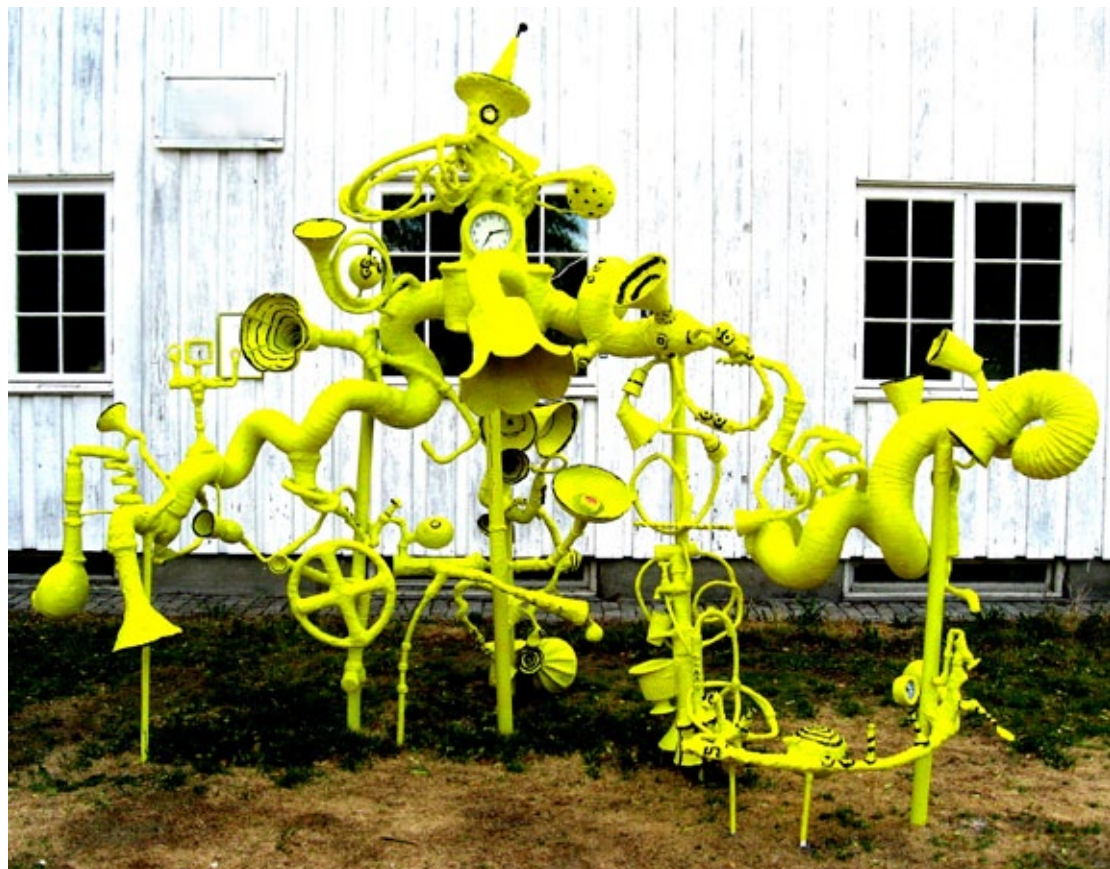
Fylkesleder- og konsulentmøtet i juni 2009 ble lagt til Trondheim. Sentrale samarbeidspartnere var invitert; Rikskonsertene ved konsertsjef Ulrika Bergroth-Plur og Norges Musikkorps Forbund ved generalsekretær Arild Moen, begge for å belyse og fokusere felles elevgrupper og ressursutnyttelse.

På møtet gjennomgikk deltakerne også Norsk kulturskoleråds mål og virksomhetsstrategier som var vedtatt på landsmøtet i 2008 og bearbeidet på arbeidsseminaret.

Norsk kulturskoleråds 15 fylkesavdelinger/regioner har en betydelig virksomhet, ledet av fylkes-/regionstyret og administrert av den lokale konsulenten. Avdelingene kan organisere regionale prosjekter som de Unges Festspill i Bergen, konferanser for lærere og ledere, utstillinger, forestillinger osv. I fylker der det pågår utviklingsprosjekt har konsulenten en sentral rolle i prosjektledelsen. Flere av konsulentene har også nasjonale oppgaver.

Fylkes- og regionavdelingene utarbeider i forbindelse med sine årsmøter fyldige meldinger om sin virksomhet.

Informasjon vektlegges sterkt av Norsk kulturskoleråd. Dette gjelder både internt i organisasjonen, til kommunene generelt og kulturskolene spesielt, men også utad til media, det politiske miljø og samarbeidspartnere.

Fram til våren 2008 var tidsskriftet **Kulturtrøkk** (før den tid NOMUnytt) den sentrale kanalen for Norsk kulturskoleråds informasjonsarbeid. Tidsskriftet - med sine fire årlige utgivelser - er fortsatt en viktig informasjonskanal, men hjemmesida www.kulturskoleradet.no er i dag adskillig viktigere hva gjelder den fortløpende nyhetsformidlingen. Organisasjonen vektlegger dessuten å ha ei hjemmeside hvor en alltid - og enkelt - finner oppdatert og omfattende informasjon om organisasjonen og skoleslaget den arbeider med.

Norsk kulturskoleråd har dessuten et intranett (basert på FirstClass-teknologi), som det siste året langt på vei er avviklet. Organisasjonens to pågående prosjekt innen nettverksprogrammene Kreativt OppvekstMiljø (KOM!) og Kulturskolefokus vil fortsatt bruke FirstClass inntil disse avsluttes. En del av fylkes- og regionavdelingene har også brukt det gamle intranettet inntil ganske nylig. Utover dette er det gamle intranettet ikke

lenger i bruk, fordi organisasjonen ikke lenger ser det hensiktsmessig å opprettholde det. I stedet inneholder dagens hjemmeside mange av de funksjonene det gamle intranettet ivaretok.

For det nyeste nettverksprogrammet; Kom i Fokus, har en tatt i bruk en ny publiseringsløsning, levert av Arego, som ser ut til å fungere meget tilfredsstillende. Trolig vil denne prosjektrombaserte løsningen bli valgt også for andre prosjekt i framtida. Også fylkes- og regionsavdelingene kan i framtida få egne rom bygd opp etter samme modell.

Norsk kulturskoleguide har vært utgitt årlig fram til 2009. Da kom "Norsk kulturskoleguide 2009-2010" som er forutsatt fulgt opp annethvert år. Neste utgivelse planlegges i 2011, da som Norsk kulturskoleguide 2011-2012. Denne vil bli den 17. i rekken. Tilbakemeldingene viser at guiden brukes hyppig, og at både medlemskommuner og samarbeidspartnere ser nytten av dette oppslagsverket.

4. Økonomi

Den økonomiske rammen for Norsk kulturskoleråds regulære virksomhet er i første rekke gitt gjennom organisasjonstilskudd og utviklingsmidler fra staten og medlemskontingenten fra kommunene. I tillegg kommer ulike tilskudd fra blant annet Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen, Utenriksdepartementet, Norsk Tipping, inntekter fra kursvirksomhet og salg av pedagogisk materiale.

Totalt utgjorde dette 39 millioner kroner i 2009, 36 millioner kroner i 2010.

Av medlemskontingenten på om lag 4 millioner kroner, går 75 prosent tilbake til virksomheten i fylkesavdelingene.

Etter at sentraladministrasjonen flyttet til nye lokaler i Fjordgata 1, og ble samlokalisert med NMF Trøndelag og UKM Norge vil husleiekostnadene på sikt bli noe redusert.

I søknaden til departementet om organisasjonstilskudd og utviklingsmidler for 2010 og 2011 er det søkt om en vesentlig økning. Dette for å kunne finansiere de faste stillingene gjennom en "riktigere" tildeling fra organisasjonsmidlene, ytterligere øke stillingene til kulturskolekonsulentene, og opprette fagstillinger i dans og innenfor IKT. Spesielt vektlegges behovet for å styrke fylkesavdelingene/regionene gjennom større stillinger for konsulentene. En slik styrking vil føre til at organisasjonen bedre når ut til den enkelte kommune, og i enda større grad kan bidra i utviklingen av kulturskolene som lokale ressursentre.

Virksomhetsmål 2009-2010

Vedtatt på Norsk kulturskoleråds landsmøte 2008. Tiltaksplaner ble utarbeidet i etterkant av styret.

Kulturskole for alle

Kulturskolen – det lokale ressurscenter for opplæring, opplevelse og formidling

Norsk kulturskoleråd skal sette dagsorden ved å reise viktige debatter, spre dokumentasjon og drive faglig utviklingsarbeid.

A) Kulturskolen i samfunnet

1. Kulturskoletilbud som gir den enkelte verktøy til å utvikle seg gjennom kunst
2. Kulturskolen som ressurscenter
3. Kulturskoletilbud for både bredde og topp
4. Høy kunst - og kulturkompetanse i kulturskolen innen opplæring, opplevelse og formidling

B) Kunstfaglig utvikling

1. Lokale og regionale utviklingsprosjekt
2. Nasjonale og internasjonale utviklingsprogram
3. Høgre utdanning for framtidens kulturskole
4. Program for undersøkelse og forskning

C) Utvikling av organisasjonen

1. Videreutvikle Norsk kulturskoleråd som en enhetlig organisasjon
2. Være en samhandlende organisasjon

VIRKSOMHETSSTRATEGI A

Kulturskolen i samfunnet

Å kunne uttrykke seg er et grunnleggende behov for mennesket. Å kunne uttrykke seg gjennom kunsthag gir mening for svært mange. Opplæring, opplevelse og formidling er bærende elementer i dette og her ligger kulturskolens oppgave for den enkelte og samfunnet.

Kjernevirksomheten i kulturskolen er opplæring og utgjør dermed basisen i kulturskolen som kommunenes ressurscenter innenfor kunst og kultur. I tillegg er opplevelse og formidling bærende elementer. Gjennom sitt arbeid innenfor disse områdene ligger kulturskolens oppgave for den enkelte og samfunnet.

Et lokalt ressurscenter kjennetegnes ved at:

- det har en sterk basis innenfor kunstfaglig opplæring
- det besitter høy og bred kunst- og kulturfaglig kompetanse
- det har en fleksibel organisering for å møte behovene hos de forskjellige brukerne av ressurscenteret
- det innehar tilstrekkelig økonomiske og faglige ressurser for å kunne tilby kvalitativt gode tjenester av kortere og lengre varighet

Norsk kulturskoleråd mener at kommunene skal:

- videreutvikle kulturskolene til ressurscenter for barnehage, grunnopplæring, fritidskultur-liv og DKS i tråd med strategiplanen Skapende Læring – Strategiplan for kunst og kultur i opplæringen
- skape utfordrende og spennende arenaer for læring, opplevelse og formidling for alle elever
- gi tilbud til elever med spesielle forutsetninger for å utøve kunstfag

Norsk kulturskoleråd vil:

- **A1:** arbeide for at det settes kvalitative mål for kulturskolene samtidig som det gis rom for det mangfoldet som skal ivaretas
- **A2:** samarbeide nært med Nasjonalt senter i Bodø for utviklingen av kulturskolene som lokale ressurscenter
- **A3:** arbeide for å gi tilbud til talenter innen alle kunstuttrykk
- **A4:** formidle gode eksempler på innhold og organisering fra demonstrasjonskulturskolene
- **A5:** samarbeide med barnehage, grunnopplæringen, utdanningsinstitusjoner, kulturliv og DKS

Norsk kulturskoleråd forventer at staten:

- utarbeider forskrifter til kulturskolevirksomheten som sikrer den faglige og sosiale profilen på tilbudet med rettighet om plass i kulturskolen til en rimelig pris
- følger opp bevilgninger til gjennomføringen av tiltaksdelen i strategiplanen Skapende Læring i perioden fram til 2010
- ser kulturskolen som den viktigste kommunale arena for samlet kunstfaglig kompetanse

VIRKSOMHETSSTRATEGI B

Kunstfaglig utvikling

Elevenes erfaringer med å skape, utøve, oppleve og vurdere ulike kunstuttrykk bygger opp en estetisk kompetanse som er forankret i kunstfagenes egenverdi.

En helhetlig kunnskapsutvikling innenfor kunst, kultur og estetiske fag omfatter både elevenes ferdighetsutvikling, kognitive og affektive utvikling.

Kunst og kultur i skolen gjør elevene mer oppfinnsomme, styrker motivasjonen og utvikler sosial kompetanse.

Musikk utgjør ca 70 prosent av undervisningen i kulturskolene i dag. Andre uttrykk hvor dans, teater og visuelle kunstfag er de vesentligste representerer ca 30 prosent. Skapende skriving og nysirkus har et begrenset omfang.

Norsk kulturskoleråd mener at kommunene skal:

- øke andel av andre uttrykk enn musikk i kulturskolene
- øke andel av elevmassen til minst 30 % av antallet elever i grunnskolealder
- legge vekt på tverrfaglig arbeid og kulturproduksjoner
- bidra til et tilpasset opplæringstilbud for alle

Norsk kulturskoleråd vil:

- **B1:** forvalte statlige utviklingsmidler til utvikling av kulturskolene
- **B2:** tilby nasjonale og internasjonale program som har som hovedmål å heve kvalitet på kulturproduksjoner og utvikle kulturskolen til et kraftsentrum og kunstfaglig ressurscenter
- **B3:** tilby kurs og læremidler innen de ulike kunstfagene
- **B4:** samarbeide med høgre utdanning for å utarbeide studier (grunn-, etter- og videreutdanning) for ledere og lærere i framtidens kulturskole
- **B5:** evaluere og dokumentere utviklingsprogram i samarbeid med høgre utdanning og Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen

Norsk kulturskoleråd forventer at staten:

- øker rammene for statlige utviklingsmidler
- initiere forskning på betydningen av kunst og kultur for barn og unges utvikling og bevilge midler til dette arbeidet

VIRKSOMHETSSTRATEGI C

Utvikling av organisasjonen

Kulturskolerådet skal fremstå som åpen og tilgjengelig, være utviklingsorientert og levere produkter av høy kvalitet.

Norsk kulturskoleråd har gjennom **Organisasjonsutredningen** – “Veien videre” (2006) og **Konsulentutredningen** (2008) slått fast at organisasjonen skal framstå som en enhetlig og samhandlende organisasjon og en pådriver for norsk kulturskoleutvikling.

Organisasjonens administrasjon, fagstab og regionale ledd skal arbeide som en enhet til det beste for medlemskommunene.

Norsk kulturskoleråd er en samhandlende organisasjon som vil samarbeide med alle aktuelle aktører som kan fremme arbeidet med kunst og kultur i skoleverket.

Norsk kulturskoleråd mener at kommunene skal:

- være aktive medlemmer i organisasjonen regionalt og nasjonalt
- benytte organisasjonens kommunikasjonsverktøy til informasjon, erfaringsdeling og utnyttelse av kulturskolerådets samlede kompetanse

Norsk kulturskoleråd vil:

- **C1:** bistå kommunene i arbeidet med utviklingen av kulturskolene til lokale ressursentra
- **C2:** utvikle nettverk mellom kulturaktører på alle nivå; regionalt, nasjonalt og internasjonalt
- **C3:** heve lederkompetansen i kulturskolen som ressurscenter i samarbeid med aktuelle institusjoner og organisasjoner

Norsk kulturskoleråd forventer at staten:

- utvikler finansieringsordninger som stimulerer til samhandling mellom lokale og regionale aktører innen kunst – og kulturområdet
- øker bevilgningene til Norsk kulturskoleråd i tråd med statsstøttesøknader for 2009

Redaktør: Harry Rishaug. **Layout:** Guri Jermstad AS. **Foto:** Therese Kirksæther, Håkan Sandh, Endre Steinbru, Stock Photo, UKMs nettredaksjon, Norsk kulturskoleråd. **Billedkunst:** Inger Andrea Olsen (Aust-Agder), Andrea Haugen (Jondal kulturskole), Matias Vidnes Seip (Bergen kulturskole), gruppearbeid (Kongsberg kulturskole).

NORSK KULTURSKOLERÅD

Postadresse: 7491 Trondheim

Besøksadresse: Fjordgata 1

Telefon: 73 56 20 00

Telefaks: 73 56 20 01

post@kulturskoleradet.no

www.kulturskoleradet.no